

Hr Erkki Tori
julgeoleku ja riigikaitse
koordinatsioonidirektor
Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

09.2026 nr 2-7/26-255/1

Ettepanek ametkondadevahelise lauaõppuse korraldamiseks

Austatud härra Tori

Viimastel aastatel eri riikides üle maailma toimunud valimised on korduvalt toonud esile Venemaa Föderatsiooni sekkumise valimisprotsessidesse. Moldova, Rumeenia, Prantsusmaa, Saksamaa, Ameerika Ühendriikide ja teiste riikide näited on kinnitanud, et infokeskkonda püütakse mõjutada valeinformatsiooni levitamise, tehisintellekti abil loodud valesisu ning laimukampaaniate kaudu.

Kaitsepolitseiamet märgib oma 2025.–2026. aasta aastaraamatus, et seoses ühiskondlikult oluliste sündmustega, sealhulgas Läti parlamendivalimistega 2026. aasta sügisel ja Eesti Riigikogu valimistega 2027. aasta kevadel, võib oodata Eesti-suunalise vaenuliku mõjutustegevuse intensiivistumist.

Venemaa mõjutustegevuse uurimiskomisjon on valimistele suunatud mõjutustegevust käsitlenud oma varasematel istungitel, kohtudes Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti ning riigi valimisteenistuse esindajatega. Kohtumistel on korduvalt tõdetud vajadust täpsustada erinevate ametkondade rolle, õigusi ja kohustusi. Sellega seoses on uurimiskomisjon kaardistanud võimalikud riskid ja ohukohad.

Komisjon leiab, et välismaise mõjutustegevuse kaudu valimistesse sekkumise ennetamiseks on vajalik, et valimistega seotud ametkondade tegevus oleks juba enne valimisperioodi kavandatud ja omavahel koordineeritud ning ametkondade rollid ja vastutusala selgelt määratletud. Sellest tulenevalt teeb uurimiskomisjon ettepaneku korraldada valimistega seotud ametkondade vahel lauaõppus, mille eesmärk on läbi mängida võimalikud valimisperioodil aset leidvad mõjutustegevuse stsenaariumid ning harjutada koostööd ja tegevuste koordineerimist selliste olukordade lahendamisel. Uurimiskomisjon on seisukohal, et lauaõppuse korraldamisel peaks juhtroll olema Riigikantseleil, sest eri ametkondi ühendava valitsusasutusena on Riigikantseleil selleks vajalik pädevus ning koordineerimisvõimekus.

Leiame, et selline õppus võimaldaks enne 2027. aasta Riigikogu valimisi ning vajaduse korral ka valimiste ajal tuvastada võimalikud koostööalased kitsaskohad ja ebaselged vastutusalad ning kavandada vajalikud meetmed nende kõrvaldamiseks ja ennetamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Eerik-Niiles Kross

esimees